

ICHKI ISHLAR ORGANLARIDA ILMIY SALOHIYATLI KADRLAR TAYYORLASHNING IJTIMOIY-FALSAFIY ASOSLARI

Boboqulov Zafarbek Rustamovich

*O'zbekiston Respublikasi IIV Malaka oshirish instituti bosh
inspektori*

SOCIAL-PHILOSOPHICAL BASIS OF TRAINING SCIENTIFIC COMPETENT PERSONNEL IN INTERNAL AFFAIRS BODIES

Bobokulov Zafarbek Rustamovich

*Chief Inspector of the Institute for Advanced Studies of the
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan*

СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКИЕ ОСНОВЫ ПОДГОТОВКИ НАУЧНЫХ КОМПЕТЕНТНЫХ КАДРОВ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Бобокулов Зафарбек Рустамович

*Главный инспектор института повышения квалификации
МВД Республики Узбекистан*

[https://orcid.org/
0000-0001-8448-875X](https://orcid.org/0000-0001-8448-875X)

+998 97 397 05 77

Annotatsiya: Mazkur maqolada ichki ishlar organlarida ilmiy salohiyatli kadrlar tayyorlashning ijtimoiy-falsafiy asoslari yoritilgan. Hozirgi globallashuv va bozor iqtisodiyoti sharoitida yuksak salohiyatli, bilimli, mas'uliyatli, raqobatbardosh kadrlarni yetishtirish har qachongidan dolzarb masalaga aylangan. Ichki ishlar organlarini har jihatdan professional kadrlar bilan ta'minlash borasida mutlaqo yangi bosqichga qadam qo'yilmoqda.

Kalit so'zlar: ilmiy salohiyat, kasbiy-axloqiy madaniyat, xulq, axloq, tarbiya.

Abstract: This article describes the socio-philosophical basis of training of personnel with scientific potential in internal affairs bodies. In the conditions of the current globalization and market economy, the cultivation of high-potential, knowledgeable, responsible, competitive personnel has become an urgent issue more than ever. A completely new stage is being taken in terms of providing internal affairs bodies with professional personnel in all aspects.

Key words: scientific potential, professional and ethical culture, behavior, morality, education.

Аннотация: В данной статье описаны социально-философские основы подготовки кадров с научным потенциалом в органах внутренних дел. В условиях современной глобализации и рыночной экономики воспитание высокопотенциальных, ответственных, конкурентоспособных кадров стало актуальным вопросом. Наступает совершенно новый этап в обеспечении органов внутренних дел профессиональными кадрами по всем направлениям.

Ключевые слова: научный потенциал, профессионально-этическая культура, поведение, мораль, образование.

KIRISH / ВВЕДЕНИЕ / ABSTRACT

Yurtimizda tinchlik va osoyishtalikni ta'minlab borish maqsadida izchil islohotlar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston o'tgan o'ttiz

yil davomida asrlarga tatigulik taraqqiyot yo'lini bosib o'tdi. Tadrijiy rivojlanish va xronologik nuqtai nazardan mana shunday qisqa davrda mamlakatimiz jahon hamjamiyatida munosib

o‘rin egallagan vatanimiz, o‘zining olamshumul yutuqlari bilan bir necha bor xalqaro e‘tiroflarga ham sazovor bo‘ldi. Har bir qo‘lga kiritgan yutuq zamirida va olijanob xalqimizning mashaqatli mehnati hamda ta‘lim tizimida olib borilayotgan islohotlarning samarasi yotadi.

Bugungi kunda, ichki ishlar organlaridagi ijobiy o‘zgarishlar yurtimizda amalga oshirilayotgan islohotlarning samarasidir. Xususan, ichki ishlar organlari xodimlarining huquqbuzarliklarni oldini olishi, jamoat tartibini saqlashi va fuqarolar xavfsizligini ta‘minlashi hamda ichki ishlar organlarini ilmiy salohiyatli kadrlar bilan to‘ldirib borish borasidagi amaliy ishlar tubdan yaxshilanib bormoqda. Natijada, ichki ishlar organlarining xalq orasidagi obro‘yi va mavqei har qachongidan oshib, ularning aholi hamkorligi va jonli muloqotining kuchayib borishiga erishilmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METOD (ЛИТЕРАТУРА И МЕТОД / MATERIALS AND METHODS)

Bugun xalqchil va demokratik tamoyillarga asoslangan yangi O‘zbekistonni barpo etar ekanmiz bunda eng avvalo, bebaho boyligimiz bo‘lgan tinchlik va barqarorligimizga shukrona keltirishimiz, va uni mustahkamlash yo‘lida faoliyat yuritayotgan ichki ishlar xodimlari faoliyatini alohida e‘tirof etmog‘imiz darkor. Zero, Prezidentimiz ta‘kidlaganlaridek, “Agar davlat tayanadigan asosiy ustun qonun bo‘lsa, uning kuchini amalda namoyon etadigan eng samarali tizim bu – ichki ishlar sohasi, desak, ayni haqiqat bo‘ladi” [1]. Shubhasiz ushbu e‘tiroflar ichki ishlar xodimlarining qonun ustuvorligini ta‘minlash yo‘lida fidoyiligini oshirishga, ularning o‘z professionalligi va salohiyatini oshirishiga xizmat qiladi.

Zamonaviy jamiyatdagi iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy o‘zgarishlar va texnologik taraqqiyot bugungi zamonaviy ta‘lim tizimining rivojlanishiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda. Doimiy o‘zgarib turadigan ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlar va global o‘zgarishlar oliy ta‘limning ustuvor vazifalarini zamon talablariga moslashtirish hamda shunga mos ravishda muqobil milliy ta‘lim tizimini yaratish

jamiyatning zaruriy vazifalaridan biriga aylanib qolmoqda.

Hozirgi globallashuv va bozor iqtisodiyoti sharoitida yuksak salohiyatli, bilimli, mas‘uliyatli, raqobatbardosh kadrlarni yetishtirish har qachongidan dolzarb masalaga aylangan. Har qanday davlatni iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida yuksak malakali kadrlar muhim o‘rin tutishi hech kimga sir emas.

Yangi O‘zbekiston sharoitida yangilanishlar va izchil islohotlar olib borilayotgan bir davrda ichki ishlar organlari faoliyatini takomillashtirib borish ham mutlaqo yangicha mazmun-mohiyat kasb etmoqda. Xususan, ichki ishlar sohasini chinakam xalqchil tuzilmaga aylantirish, yangicha zamonaviy mexanizmlar joriy etish borasida sezilarli o‘zgarishlar amalga oshirilmoqda. Bunda, eng avvalo, ichki ishlar organlarini aholining turli qatlamlari bilan bevosita muloqot olib bora oladigan yuksak ilmiy salohiyatli kadrlar bilan bosqichma-bosqich ta‘minlab borish xodimlarning professionalligini oshirib borishi bilan birga, ularning manzilli ishlashi, yuzaga kelgan muammolarni o‘z joyida va vaqtida hal etishiga hamda huquqbuzarliklarning barvaqt oldini olishga yordam beradi. Zero, Prezidentimiz ta‘kidlaganlaridek, bugungi kunda “ichki ishlar organlari uchun professional kadrlar tayyorlash bo‘yicha samarali tizim yaratilgan”ligini alohida e‘tirofga sazovordir [2].

MUHOQAMA (ОБСУЖДЕНИЕ / DISCUSSION)

Ichki ishlar organlarini har jihatdan professional kadrlar bilan ta‘minlash borasida mutlaqo yangi bosqichga qadam qo‘yilmoqda. Yangi O‘zbekiston sharoitida yangi ichki ishlar organlarida islohotlarning samarali amalga oshirilish borasida ichki ishlar xodimlari oldiga o‘ziga xos dolzarb talablarni qo‘ymoqdagi bu ularning yetuk, salohiyatli, vatanparvar va fidoiy bo‘lishiga zamin yaratmoqda. Shu bilan birga, har bir xodimning muntazam kasbiy malakasini oshirish, ularning oliy ta‘limdan keyingi ta‘limda mustaqil tadqiqotchi sifatida faoliyat yuritib ilmiy daraja va ilmiy unvonlarni olishiga imkoniyatlar yaratilmoqda. Bu o‘z navbatida

xodimlarning axloqiy kompetensiyasini rivojlantirib, professionalligini oshirishga hamda har bir huquqbuzarlikni nafaqat kasbiy professional, balki ilmiy nuqtai nazardan ham tahlil qilinib, o'ziga xos metodik taklif va tavsiyalarni ham ishlab chiqishga imkon yaratmoqda. Bu ichki ishlar xodimlarining ilmiy salohiyatining yuksalib borishiga imkon berishi bilan birga, ularga ilmiy faoliyat bilan muntazam shug'ullanib borish kabi ulkan mas'uliyatni yuklaydi.

Insoniyat taraqqiyotga erishib borar ekan tadrijiy rivojlanish jarayonida har bir sohada yuqori malakali mutaxassisga ehtiyoj sezgan. Shu sababli, yuksak salohiyatli yetuk kadrlarni tayyorlash har doim eng muhim va dolzarb vazifalardan biri sifatida e'tirof etilgan. Chunonchi, ichki ishlar organlarida ham davlatimiz islohotlarini to'la amalga oshirish va uni rivojlantirish uchun yetuk, professional va ilmiy salohiyatli kadrlarga ehtiyoji ortib bormoqda. Ushbu ehtiyojlarni qondirish qolaversa, ichki ishlar tizimini professional kadrlar bilan to'ldirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ichki ishlar organlari kadrlari bilan ishlash va ularning xizmatini tashkil etish tartibini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3413-son qarori qabul qilindi [3]. Ushbu qaror ichki ishlar organlari rahbarlari oldiga ichki ishlar safini axloqiy va kasbiy xislatlarga ega bo'lgan ilmiy salohiyatli kadrlar bilan to'ldirish vazifalarini yuklamoqda. Natijada, ichki ishlar organlari kadrlar zahirasi o'z sohasini yaxshi biladigan, tezkor, ammo xato va kamchiliklarsiz qarorlar qabul qila oladigan professional, ilmiy salohiyatli kadrlar bilan to'ldirib borishga alohida ahamiyat berildi. Shuningdek, "Ichki ishlar organlari xodimlarini tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 16-avgustdagi PQ-3216-son Qarori ichki ishlar organlari faoliyatini tubdan yangi bosqichga olib chiqdi. Natijada, ichki ishlar organlari xodimlarining muntazam malaka oshirishi tashkil etilib, mutaxassislik

kafedralarida ilmiy salohiyatga ega bo'lgan ilmiy daraja va unvonli xodimlarning jalb etilishiga hamda ilmiy faoliyat bilan shug'ullanuvchi malakali kadrlarning ko'payib borishiga olib keldi. Bir so'z bilan aytganda salohiyatli kadrlar tayyorlashning o'ziga xos noyob tizimi yaratildi.

NATIJALAR (РЕЗУЛЬТАТЫ / RESULTS)

Bugungi kunda, ichki ishlar organlarida muvaffaqiyatli faoliyat olib borish shaxsiy tarkibning kasbiy salohiyati va bilim saviyasini oshirish qolaversa, ilmiy salohiyatli kadrlarni shakllantirish ma'naviy yuksak, jonkuyar, xalq bilan muloqot qila oladigan xushmuomala, fidoiy va bag'rikeng, buyuk ajdodlaridan faxrlanadigan olijanob fazilatli xodimlarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Vatan manfaati uning istiqboli yo'lida xizmat qilish sharaflı burchdir. Vatanparvar kishi o'z baxtini ona Vatan ravnaqida ko'radi. Shunday ekan, ichki ishlar organlari xodimlarini yuksak axloqiy madaniyatli, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiqlik ruhida tarbiyalanishida ilmiy salohiyatning o'ni beqiyosdir. Zero, ichki ishlar organlari xodimlarining professionalligi va o'z xizmat vazifasini samarali bajarishida ilmiy salohiyatning ahamiyati beqiyosdir.

Mamlakatimizda ma'naviy-ma'rifiy islohotlariga davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaraladi. Yurtimizda ma'naviy-ma'rifiy muhitni yanada yaxshilash, asrlar davomida sayqallanib kelayotgan an'ana va qadriyatlarimizni targ'ib etish borasida ko'plab chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Barcha sohalar singari, ichki ishlar organlari shaxsiy tarkib o'rtasida ham ma'naviy-ma'rifiy ishlarni sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarish, xodimlarning bilim saviyasini yanada oshirish, yuksak ma'naviyatli, vatanparvar, o'z kasbiga sadoqatli va fidoiy xodimlarni shakllantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

2021-yil 2-apreldagi "Ichki ishlar organlarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish konsepsiyasi"ga muvofiq ichki ishlar organlarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni samarali tashkil etish tizimini yanada takomillashtirish

hamda xodimlarning ma'naviy va ilmiy salohiyati hamda mafkuraviy immunitetini kuchaytirish, ularning ongida Vatan taqdiri hamda kelajagi uchun daxldorlik tuyg'usini yanada mustahkamlash kabi maqsadlar ko'rsatib o'tilgan [4]. Yurtimiz tinchligi va undagi qonun ustuvorligini ta'minlashda soha xodimlaridan juda katta mas'uliyat talab etiladi. Aynan ushbu mas'uliyatli vazifalarni mard, vatanparvar, fidoyi, o'z burchiga sodiq yetuk salohiyatli xodimlarga amalga oshira oladi. Shuning uchun ham mazkur konsepsiyada ichki ishlar organlari xodimlariga qo'yiladigan asosiy talablar qatorida muomala madaniyatiga rioya etish, murojaat qilgan shaxsni e'tibor bilan tinglash, holatga xolisona, burchiga vijdonan yondashish orqali shaxsiy namuna ko'rsatishi alohida qayd etilgan. Zero, bugungi taraqqiyot ichki ishlar xodimlaridan xalq manfaatlarini, yurt tinchligi va Vatan ravnaqi yo'lida fidoyilik bilan xizmat qilishni talab qilmoqda.

XULOSA (ЗАКЛЮЧЕНИЕ / CONCLUSION)

Ichki ishlar organlari xodimlarida xizmat burchiga sadoqat va mas'uliyat hissini oshirish, Vatanga sidqidildan xizmat qilish sharaflari burch ekanligini ong-u shuuriga singdirishda ilmiy salohiyatni oshirish uchun ilm bilan shug'ullanish, xodimlar orasida amaliyotda ko'rilgan professional faoliyatini yosh kadrlarga mohirona nazariy uslubda yetkazib berishni

taqozo etmoqda. Zero, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning tashabbusi bilan qabul qilingan taraqqiyot strategiyasida ham inson huquqlarini ta'minlash, har bir xodimning xalq manfaatlariga xizmat qilishni ta'minlash vazifalari belgilab berilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг ички ишлар органлари ходимларига йўллаган табриги. 24.10.2020. <https://www.xabar.uz/jamiyat/shavkat-mirziyoyev-ichki-ishlar>
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг ички ишлар органлари ходимларига йўллаган табриги. 25.10.2023. <https://president.uz/oz/lists/view/6794>
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори, 2017 йил 29 ноябрдаги Ички ишлар органлари кадрлари билан ишлаш ва уларнинг хизматини ташкил этиш тартибини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги ПҚ-3413-сон қарори. <https://lex.uz/uz/docs/3430641>
4. Ички ишлар органларида маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш концепцияси <https://lex.uz/docs/5353841>

